

Důsledky ukončení nouzového stavu v podmínkách kraje

(nejedná se o právní rozbor)

I. Ústřední úroveň

1. Končí režim krizového zákona

Pandemie přestává být krizovou situací ve smyslu zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, vláda i ostatní orgány krizového řízení ztrácí své mimořádné pravomoci podle tohoto zákona.

Vláda tak již nebude oprávněna nařídit na základě krizového zákona zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území, ukládání pracovní povinnosti, či přijmout opatření k ochraně státních hranic, nařídit nasazení vojáků v činné službě a jednotek požární ochrany k provádění krizových opatření, nařídit vykonávání péče o děti a mládež či přednostní zásobování.

Vláda také ztrácí pravomoc ukládat úkoly ostatním orgánům krizového řízení včetně orgánů krajů a obcí. Tato pravomoc byla využita např. vydáním usnesení vlády č. 215 ze dne 26. února 2021, kterým bylo hejtmanům uloženo vyčlenit prostory s lůžkovou kapacitou pro izolaci osob, u kterých se prokázala nákaza a jejich zdravotní stav nevyžaduje poskytování zdravotní péče.

Po ukončení nouzového stavu nebude možné využít systém hospodářských opatření pro krizové stavy dle zákona č. 241/2000 Sb. Poskytnuté pohotovostní zásoby, mimo zásob, které byly spotřebovány, je kraj povinen vrátit do 60 dnů po zrušení krizového stavu. Do 45 dnů od ukončení nouzového stavu však lze požádat SSHR o jejich bezplatné používání na dobu do 12 měsíců od ukončení nouzového stavu, tj. do 12. dubna 2022, a to na základě smlouvy uzavřené se Správou státních hmotných rezerv. I po skončení nouzového stavu lze požádat o poskytnutí státních hmotných rezerv.

2. Pokračuje stav pandemické pohotovosti

Pandemie bude po ukončení nouzového stavu řešena ve stavu pandemické pohotovosti, který byl vyhlášen 27. 2. 2021 nabytím účinnosti zákona č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 (dále jen pandemický zákon).

Protiepidemická opatření ve stavu pandemické pohotovosti budou mít podobu mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví nebo krajských hygienických stanic, vydávaných na základě pandemického zákona a zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.

Aktuálně jsou vydána mimořádná opatření zejména v těchto oblastech:

- omezení obchodu a služeb s účinností od 12. 4. 2021 do odvolání
- ochrana dýchacích cest s účinností od 12. 4. 2021 do odvolání
- návštěvy pacientů ve zdravotnických zařízeních a u poskytovatelů sociálních služeb s účinností od 12. 4. 2021 do odvolání
- podmínky vycházek u poskytovatelů sociálních služeb s účinností od 12. 4. 2021 do odvolání
- omezení návštěv věznic s účinností od 12. 4. 2021 do odvolání
- opatření ve školách s 1. fází rozvolnění s účinností od 12. 4. 2021 do odvolání
- testování u přijímacích zkoušek s platností od 26. 4. 2021
- testování zaměstnanců ve školách
- testování žáků ve školách
- poskytovatelé zdravotních služeb a poskytovatelé lůžkové péče s účinností od 7. 4. 2021
- interval pro podání druhé dávky vakcíny proti covid-19 s účinností od 10. 4. 2021
- testování-zamestnancu-nesstatnich-neziskovych-organizaci

- samotestování zaměstnanců a OSVC s účinností od 28.3.2021
- povinné testování veřejní zaměstnavatelé
- antigenní testování zdravotní a sociální služby pacientů s účinností od 9.3.2020
- antigenní testování zdravotní a sociální služby zaměstnanců s účinností od 9.3.2020
- samotestování zaměstnanců s účinností od 9.3.2021 do odvolání
- antigenní testování obyvatel s účinností od 9.3.2021 do odvolání
- povinné testování zaměstnavatelé

Omezení v překračování státních hranic jsou regulována tzv. ochrannými opatřeními.

K řešení pandemie poskytuje pandemický zákon Ministerstvu zdravotnictví mimořádné pravomoci, zejména:

- žádat součinnost základních složek IZS
- žádat použití Armády ČR
- žádat součinnost Policie ČR
- usměrňovat, koordinovat a kontrolovat činnost poskytovatelů zdravotních služeb nebo poskytovatelů sociálních služeb
- požádat vládu o svolání Ústředního krizového štábu

3. Konec účinnosti krizových opatření přijatých vládou

Krizová opatření byla vydána v těchto oblastech:

- Opatření v oblasti maloobchodu a služeb
- Omezení volného pohybu osob
- Omezení provozu škol a školských zařízení
- Omezení provozu orgánů veřejné moci a správních orgánů
- Omezení návštěv ve zdravotnických zařízeních a zařízeních sociální péče
- Nařízení pracovní povinnosti
- Opatření v oblasti vězeňské služby
- Další opatření v rámci nouzového stavu (kritická infrastruktura, pohřebnictví, pracovnělékařské prohlídky)

II. Krajská úroveň

1. Hejtmán ztrácí mimořádné pravomoci zakotvené krizovým zákonem

Pouze v době krizového stavu hejtmán podle krizového zákona

- koordinuje poskytování zdravotních služeb a provádění opatření k ochraně veřejného zdraví,
- zajišťuje provedení vládou stanovených krizových opatření v podmínkách kraje,
- je oprávněn nařídit provedení regulačních a krizových opatření, pokud obdobná opatření nebyla nařízena vládou,
- je oprávněn ukládat úkoly k řešení krizové situace starostům ORP

2. Konec účinnosti opatření vydaných hejtmánem k řešení krizové situace

Končí účinnost všech rozhodnutí hejtmána o vykonávání péče o děti za nouzového stavu.

3. Úkoly hejtmana ve stavu pandemické pohotovosti

Ministerstvo informuje hejtmana kraje o mimořádných opatřeních, která se dotýkají území kraje, a to před jejich vydáním.

Hejtman kraje koordinuje provedení stanovených mimořádných opatření v podmínkách kraje. Orgány obce s rozšířenou působností, orgány obce s pověřeným obecním úřadem a orgány obce plní potřebné úkoly nezbytné pro zvládnutí epidemie COVID-19 dle pokynů ministerstva nebo hejtmana kraje.

Pro plnění úkolů spojených se zvládnutím epidemie COVID-19 může hejtman kraje využít krizový štáb kraje.

4. Počátek lhůty pro náhrady podle krizového zákona

Za omezení vlastnického nebo užívacího práva, poskytnutí věcného prostředku, vykonání pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci náleží právnické nebo fyzické osobě peněžní náhrada. Peněžní náhradu je povinen vyplatit orgán krizového řízení, který o omezení práva nebo uložení povinnosti rozhodl. Peněžní náhrada se vyplácí do 6 měsíců od ukončení krizového stavu, v jehož důsledku vznikl nárok na peněžní náhradu.

Výše uvedené se nevztahuje na náhradu škody podle krizového zákona. Nárok na náhradu škody způsobené v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními se uplatňuje do 6 měsíců od doby, kdy se poškozený o škodu dozvěděl, nejdéle do 5 let od vzniku škody.